

WebQuest z okazji Roku Juliana Tuwima

Rok 2013 ogłoszono Rokiem Juliana Tuwima, warto więc zaangażować się w inicjatywy upamiętniające życie i twórczość poety, który dzieciństwo i wczesną młodość spędził w Łodzi. Nie tylko w jego rodzinnym mieście, lecz także w całym kraju odbędzie się wiele wydarzeń – warto zainteresować tym uczniów w Państwa szkołach. Im bardziej twórcze będzie to przedsięwzięcie, tym więcej dowiemy się o losach rodziny Tuwimów i samego poety, zapoznamy się z jego twórczością, by nie kojarzyć autora „Kwiatów polskich” jedynie z „Lokomotywą”, „Rzepką” czy „Śloniem Trąbalskim”. W artykule znajdują się propozycje działań, którymi można zainteresować dzieci i młodzież ze wszystkich typów szkół.

Zaproponowany WebQuest to rodzaj projektu edukacyjnego, który od tradycyjnego różni się tym, że opiera się m.in. na źródłach online, chociaż zwraca uwagę uczniów także na możliwość wykorzystania instytucji gromadzących informacje – bibliotek, muzeów,

urzędów, miejsc kultu religijnego, odsyła do opracowań tradycyjnych. Ważna jest rola nauczyciela w projekcie: to on zna wszystkie polecane źródła, zwłaszcza internetowe, a także decyduje, czy będzie to WebQuest krótko- (np. lekcyjny, dwugodzinny z wy-

korzystaniem centrum multimedialnego, biblioteki, pracowni informatycznej szkoły) czy długoterminowy, czy i jak oceniany, czy w jego ramach odbędą się zajęcia pozalekcyjne i/lub terenowe.

„Ławka była twarda i chłodna, a siedzący obok facet sprawiał wrażenie sztywnego, jakby kij połknął. Jędrkowi szumiało w głowie, a gwiazdy na bezchmurnym niebie zdawały się świecić jakimś bladym, odbitym światłem. Odległym, jakby nie z tego świata. (...) [Jędrzek] skierował mętny wzrok w niebo, a potem spojrzął w lewo, na siedzącą obok postać. Posągowy poeta w kapeluszu na głowie i rozpiętym paltociku, trzymając w prawej ręce tomik *Kwiatów polskich*, spoglądał zadumany w prawo, gdzieś na północ albo na północny zachód. Może patrzył na pomnik Kościuszki, górujący nad placem Wolności, może wspominał stary Dom Buta ze skrzypiącą podłogą, a może wywoływał duchy z domu na ulicy Andrzeja Struga. Jędrzek nie wiedział, co widzi poeta letnią nocą. On sam widział niezbyt wyraźnie gwiazdy, nieco wyraźniej oświetlone witryny salonu z obuwiem firmy Bata, a najwyraźniej widział Juliana Tuwima. I było mu dobrze.

– Panie Julianie – wyszeptał. – Niech pan spojrzy na mnie... Dwóch samotnych facetów nocą, w centrum miasta, szuka sensu życia. Pan już znalazł, a ja jestem bardzo zmęczony... I fajnie jest, prawda? – spytał nieco głośniejszym głosem.

A ponieważ Poeta nie odpowiedział, Jędrzek przysunął się do niego, objął czule i przytulając twarz do zimnego policzka pana Juliana, zasnął spokojnym i głębokim snem sprawiedliwego” (Grzegorzczak, 2008, s. 49–50).

Drodzy Nauczyciele, czy Wasi uczniowie wiedzą, w jakim polskim mieście, przy jakiej ulicy można usiąść na ławce i porozmawiać w ten sposób z Poetą? O jakich miejscach

ważnych dla Tuwima wspomina narrator tego opowiadania? Z jakimi okolicznościami związana jest geneza utworu *Kwiaty polskie*? Zachęćcie swoich podopiecznych do wzięcia

udziału w proponowanym przeze mnie projekcie, dzięki któremu poznają oni odpowiedzi na te i inne pytania.

► Zadania dla uczniów klas I–III szkoły podstawowej

1. Weź udział w konkursie rysunkowym *Kto podróżował „Lokomotywą” Juliana Tuwima?*
2. Wykonaj album *Mój gród to Łódź, czyli o mieście Juliana Tuwima*.

Materiały pomocne w wykonaniu zadań:

Wiersze Juliana Tuwima dla dzieci. Do akcji zapoznawania małych uczniów z właściwymi utworami poety mogą włączyć się uczniowie klas starszych, a może nawet rodzice.

Zadania dla uczniów klas IV–VI szkoły podstawowej

1. Weź udział w konkursie *Wycieczka śladami Juliana Tuwima*.
2. Urządź z koleżankami i kolegami z okazji Dnia Dziecka korowód postaci z utworów Juliana Tuwima. Uatrakcyjnieniem przedsięwzięcia może być konkurs *Kto to jest?*

Materiały pomocne w wykonaniu zadań:

1. Ratajska K., (2002), *Kraj młodości szczęśliwy. Śladami Juliana Tuwima po Łodzi i Inowłodzu*, Łódź: Wydawnictwo Literatura. | Tuwim I., (1956), *Łódzkie pory roku*, Kraków: Wydawnictwo Literackie. | Tuwim J., (2003), *Tam zostałem. Wspomnienia młodości*, oprac. Januszewski T., Warszawa: Czytelnik. | [Centrum Informacji Turystycznej w Łodzi](#) (dostęp dn. 27.05.2013) | [Fundacja im. Juliana Tuwima i Ireny Tuwim](#) (dostęp dn. 27.05.2013) | [Łódzki Cmentarz Żydowski](#) (dostęp dn. 27.05.2013) | [Muzeum Miasta Łodzi](#) (dostęp dn. 27.05.2013) | [WebQuest Śladami Żydów po Łodzi](#) (dostęp dn. 27.05.2013)
2. Wiersze Juliana Tuwima dla dzieci.

Zadania dla uczniów gimnazjum

1. Razem z „grupą biografów” ustal związek Juliana Tuwima z Łodzią, korzenie poety, zbierz informacje o rodzinie, w której się urodził i wychował. Opracuj wiadomości i przedstaw je, np. w formie prezentacji w PowerPoincie.
2. Razem z „grupą historyków literatury” ustal okoliczności debiutu Juliana i dalsze drogi rozwoju jego twórczości. Zaprezentuj efekty swojej pracy w postaci bibliografii.
3. Razem z „grupą turystów” zaproponuj program i trasę jednodniowej wycieczki do Inowłodza – ulubionego letniska rodziny Tuwimów.
4. Razem z „grupą informatyków” opracuj – dysponując materiałami dostarczonymi przez uczniów z pozostałych grup – prezentację multimedialną, którą umieścisz na szkolnej stronie internetowej. „Informatycy”, jako specjaliści od utrwalania tego, co ważne, uczestniczą w pracach każdej grupy. ►

Występ zespołu Melchiorki z SP nr 58 w Łodzi podczas Przeglądu Teatrzyków Szkolnych „Dzieci Tuwimowi” (6.06.2012)

▶ **Materiały pomocne w wykonaniu zadań:**

1. Patrz materiały do wykonania zadania 1 dla uczniów klas IV–VI szkoły podstawowej. | Zbiory okolicznych bibliotek (szkolnych i publicznych).
2. Matuszewski R., (1986), *Poeta rzeczy ostatecznych i rzeczy pierwszych (o recepcji twórczości Juliana Tuwima)* [w:] Tuwim. *Wiersze*, oprac. A. Kowalczykova, Warszawa: Czytelnik. | Ratajska K., (2002), *Kraj młodości szczęśliwy. Śladami Juliana Tuwima po Łodzi i Inowłodzu*, Łódź: Wydawnictwo Literatura. | Ratajska K., (2007), *O mariażu bukieciarstwa z poezją. Do źródeł „Kwiatów polskich” Juliana Tuwima*, Łódź: Wydawnictwo Pictor. | [Urząd Miasta Łodzi](#) (dostęp dn. 27.05.2013) | Zbiory biblioteki szkolnej i muzeów.
3. Dyło A., (2007), *Moje dzieciństwo z Tuwimem*, „Przegląd Edukacyjny”, nr 1. | Ratajska K., (2002), *Kraj młodości szczęśliwy. Śladami Juliana Tuwima po Łodzi i Inowłodzu*, Łódź: Wydawnictwo Literatura. | Tuwim J., (1956), *Łódzkie pory roku*, Kraków: Wydawnictwo Literackie. | [Urząd Gminy Inowłódz](#) (dostęp dn. 27.05.2013) | [Urząd Miasta Łodzi](#) (dostęp dn. 27.05.2013)
4. [Łódzkie synagogi](#) (dostęp dn. 27.05.2013)

Zadania dla uczniów liceum

1. Dokonaj analizy i interpretacji jednego z utworów napisanych przez Tuwima dla znanych piosenkarzy – Hanki Ordonówny, Mieczysława Fogga. Pamiętaj, że piosenki z tekstem poety śpiewali później także Ewa Demarczyk, Marek Grechuta czy Grzegorz Turnau.
2. Dokonaj przekładu wybranego utworu Tuwima na język plastyki.
3. Zaprojektuj kreację dla wykonawczynie piosenki *Miłość ci wszystko wybaczy*.
4. Urządź *Wieczór z piosenkami Juliana Tuwima*.

Materiały pomocne w wykonaniu zadań:

1–4. Różni wykonawcy, (2008), *Co nam zostało z tych lat? Piosenki Juliana Tuwima*, 4everMusic.

Ewaluacja

Efekty pracy mogą być oceniane, jeśli kryteria tej oceny zostaną wcześniej ustalone. Na ocenę wpłyną współpraca oraz wkład pracy członków poszczególnych grup. Istotne będą także jakość opracowanych informacji oraz wrażenie estetyczne.

Uczniowie wyszukają i zgromadzą wiele informacji potrzebnych do realizacji zadań grupowych. Opracowując je, udoskonalą bardzo ważną umiejętność, czyli przetwarzanie informacji. Mam nadzieję, że te zadania przyczynią się nie tylko do poznania życia i twórczości Juliana Tuwima. A może warto

zaplanować już nie wirtualną, ale realną wycieczkę śladami poety po Łodzi i odwiedzić to miasto?

Zadania *WebQuestu z Tuwimem* można zmieniać, wzbogacać o inne formy aktywności uczniów w projekcie, np. wydanie jed-

Anna Iwicka Okońska i Łukasz Grzejszczak podczas konferencji „Julian Tuwim – podróż do źródeł wyobraźni” (17.04.2013)

▶ nodniówki *Niepoważny Tuwim*, urządzenie szkolnego konkursu recytatorskiego utworów poety, a może konkursu na analizę i interpretację jednego z jego wierszy. Uczniów, zwłaszcza młodszych, nigdy nie trzeba na-

mawiać do aktywności plastycznej, można im więc zaproponować warsztaty pod hasłem *Tuwim malowany*, a potem urządzać wystawę prac. O swoich projektach piszcie do TRENDÓW, podawajcie także linki stron,

na których można obejrzeć efekty Waszej pracy. Powodzenia!

Anna Iwicka-Okońska

Bibliografia i źródła uzupełniające

Drzewiecka A., (2007), *Łódzkie spotkania z Tuwimem*, „Przegląd Edukacyjny”, nr 1. | Grzegorzczak A. (red.), (2008), *Z miasta Łodzi. Wybór opowiadań nadesłanych na Łódzki Konkurs Literacki im. W. Reymonta zorganizowany przez redakcję miesięcznika „Piotrkowska 104”*, Łódź: Wydawnictwo UMŁ. | [Cmentarium – cmentarze w Łodzi](#) (dostęp dn. 27.05.2013) | [Forum internetowe Żydzi w Łodzi](#) (dostęp dn. 27.05.2013) | [Fundacja Ochrony Dziedzictwa Kultury Żydów „Wspólne Korzenie”](#) (dostęp dn. 27.05.2013)

Upamiętnienie 70. Rocznicy Powstania w Getcie Warszawskim

W piątek 19 kwietnia 2013 pod Pomnikiem Bohaterów Getta – obok nowego Muzeum Historii Żydów Polskich – obchodzono 70. Rocznicy Powstania w Getcie Warszawskim. W Warszawie zawyły syreny i zabrzmiały dzwony w kościołach na cześć tych, którzy w 1943 roku mieli odwagę podjąć zbrojny opór przeciw hitlerowskiemu likwidatorom getta.

W uroczystości wzięli udział ministrowie edukacji: Polski – Krystyna Szumilas i Izraela – Shai Piron, który w swym przemówieniu odwołał się do 800-letniej historii Żydów w Polsce. Wspomniał, że było to społeczeństwo bardzo różnorodne – w jego skład wchodził Żydzi religijni i ateści, chasydzy i syjoniści, komuniści i przeciwnicy tej ideologii. Założyli na ziemiach polskich tysiące szkół – chederów, jesziwotów – gdzie rozwijała się

nauka i kultura obu narodów. Począwszy od Talmudu Babilońskiego, nigdzie na świecie społeczność żydowska nie stworzyła dzieła intelektualnego i artystycznego o takich rozmiarach i różnorodności, jak na ziemiach polskich. Zagłada przerwała to dzieło i unicestwiła jego twórców i ich następców – zginęło półtora miliona dzieci żydowskich.

Powstanie w Getcie było wyrazem walki ze złem; powstańcy zginęli, ale ich duch walki wychował i nadal wychowuje kolejne pokolenia. Historia Powstania zmusza żyjących obecnie do podjęcia odpowiedzialności za naprawę świata i budowanie społeczeństwa. Sposobem jest rozwijanie przyjaznych relacji łączących narody polski i żydowski – w oparciu o wspólną przeszłość. Z tragicznej historii Holocaustu powinni-

śmy zapamiętać, do czego prowadzą nienawiść i segregacja rasowa oraz jak istotne jest rozwijanie postaw humanizmu i solidarności ludzkiej. „Edukacja jest jedynym kluczem do budowania tożsamości narodowej, która nie chce niszczyć nikogo – mówię to jako minister edukacji Izraela” – podkreślił Shai Piron.

Prezydent Bronisław Komorowski powiedział, że powstanie było „wyzwaniem rzuconym przez żydowskich powstańców prosto w twarz oprawcom, ale było też oskarżeniem o bierność i nieskuteczność całego wolnego świata”; świata, który wiedział o dramacie getta z raportów Jana Karskiego.

Choć getta powstawały w wielu miastach Europy, tylko w Polsce jego mieszkańcy podjęli walkę. ▶

Anna Iwicka-Okońska

Absolwentka filologii polskiej oraz bibliotekoznawstwa i informacji naukowej UŁ. Na początku drogi zawodowej – nauczyciel języka polskiego i bibliotekarz. Od 1982 r. pracownik placówki doskonalenia nauczycieli – doradca metodyczny ds. bibliotek szkolnych. Od 1991 r. konsultant Pracowni Informacji Pedagogicznej, Wydawnictw i Edukacji Medialnej Wojewódzkiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Łodzi. Od 14 lat redaktor naczelna czasopisma wychodzącego w WODN „Przegląd Edukacyjny”; nauczyciel dyplomowany.

Autorka publikacji zdradzających jej zainteresowanie szeroko pojętą edukacją czytelniczą i medialną oraz kształceniem umiejętności informacyjnych uczniów.

Współpracownik AHE i ORE, Wydawnictwa Edukacyjnego DIALOG i RAABE.

Z zamiłowania – czytelnik i opowiadacz.

▶ Walczyli ramię w ramię z Polakami – symbolem tej jedności były flagi zatknięte nad placem Muranowskim – biało-czerwona i biało-niebieska z gwiazdą Dawida. Symboliczny był też mundur polskiego oficera, w którym najczęściej widywano w getcie Janusza Korczaka.

W uroczystościach obok prezydenta Komorowskiego uczestniczyli także m.in. premier Donald Tusk, szef Parlamentu Europejskiego Martin Schulz, przedstawiciele władz Izraela i organizacji żydowskich. Prezydent Bronisław Komorowski odznaczył Symchę Ratajzer-Rotema – uczestnika

Powstania (ps. Kazik) – Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski.

Opracowała: **Agnieszka Brodowska**

Przemówienie ministra edukacji Izraela – Shai Pirona

Symcha Ratajzer-Rotem – bohater Powstania w Getcie 1943 i Powstania Warszawskiego 1944

Delegacja Wojska Polskiego na tle budynku Muzeum Historii Żydów Polskich

Pomnik Bohaterów Getta przy ul. Zamenhofa w Warszawie